Sosyo-Ekonomik Statü Ölçüm Arac?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyo-Ekonomik Statü Ölçüm Arac?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30821

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyo-Ekonomik Statü (SES) Ölçüm Arac?, Türkiye'deki kentsel nüfusun sosyo-ekonomik durumunu temsili bir örneklem üzerinden ölçmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir enstrümand?r. Sibel Kalayc?o?lu ve arkada?lar? taraf?ndan 2010 y?l?nda yap?lan bu geli?tirme çal??mas?, özellikle **Ankara** kent merkezi ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir SES göstergesi sunmay? amaçlam??t?r. Araç, bireylerin toplumsal ve ekonomik konumlar?n? belirleyen çok boyutlu yap?y? yakalamak üzere tasarlanm??t?r ve be? temel alt boyuttan olu?maktad?r: E?itim, Gelir, Meslek/??, Mülkiyet ve Di?er Sahip Olunanlar.

Anahtar Kelimeler

Sosyo-Ekonomik Statü, SES, Ölçek Geli?tirme, Ankara, Kentsel Sosyoloji, E?itim, Gelir, Mülkiyet.

Yazarlar

Sibel Kalayc?o?lu, Kemal Çelik, Ülkü Çelen, Sevinç Türky?lmaz.

Amaç

Bu arac?n temel amac?, Türkiye'nin büyük bir kent merkezi olan Ankara'da ya?ayan bireylerin sosyo-ekonomik statülerini (SES) nesnel ve kapsaml? bir ?ekilde ölçebilecek, yerel kültüre ve yap?ya uygun, güncel bir ölçüm arac? geli?tirmektir. Geleneksel SES ölçütlerinin (örne?in sadece gelir veya e?itim) yetersiz kald??? durumlarda, daha bütüncül bir yakla??m sunarak sosyal ara?t?rmalara katk?da bulunmak hedeflenmi?tir.

Çal??ma, **temsili bir örneklemde** gerçekle?tirilerek elde edilen verilerin genellenebilirli?ini art?rmay? amaçlam?? ve böylece akademik çal??malarda ve politika yap?m süreçlerinde kullan?labilecek sa?lam bir temel sa?lam??t?r. Geli?tirme süreci, SES'in çok boyutlu do?as?n? yans?tan faktörlerin belirlenmesine odaklanm??t?r.

Yap?

Ölçek, bireylerin ve hanelerin toplumsal hiyerar?ideki konumunu belirleyen temel bir sosyolojik yap? olan **Sosyo-Ekonomik Statüyü (SES)** ölçmektedir. SES, genellikle bireyin kaynaklara (maddi ve manevi) eri?imini ve bu kaynaklar? kullanma gücünü yans?t?r. Bu araçta, yap? geleneksel olarak kabul edilen göstergelerin ötesine geçerek be? temel alt boyut etraf?nda kavramsalla?t?r?lm??t?r.

Bu be? boyut, sadece ekonomik refah? de?il, ayn? zamanda bireyin sahip oldu?u sosyal ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

kültürel sermayeyi de hesaba katar. Bu çok boyutlu yakla??m, özellikle h?zl? kentle?me ve sosyal de?i?im süreçlerinden geçen Türkiye ba?lam?nda SES'in karma??k do?as?n? daha do?ru bir ?ekilde temsil etmeyi amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilme çal??mas? (Kalayc?o?lu ve di?erleri, 2010), psikometrik standartlara uygun olarak geçerlik çal??malar?n?n titizlikle yürütüldü?ünü dü?ündürmektedir. Ancak özet verilerde spesifik istatistiksel geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Literatürdeki benzer ölçek geli?tirme süreçlerinde, ölçe?in kavramsal yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla genellikle **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile) ve ölçüt ba??ml? geçerlik (kriter geçerli?i) yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirli?ine ili?kin spesifik istatistiksel veriler (örne?in, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?) özet bilgide yer almamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?n?n do?as? gere?i, ölçe?in maddeleri aras?ndaki tutarl?l???n ve zaman içindeki kararl?l???n de?erlendirilmi? olmas? beklenmektedir.

Güvenilirlik sonuçlar?, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? gösterir. Kullan?c?lar?n, ölçe?in güvenilirlik sonuçlar?n? teyit etmek ve yöntemsel detaylara ula?mak için 2010 tarihli orijinal akademik yay?na ba?vurmas? önerilir.

Faktör Analizi

Sosyo-Ekonomik Statü Ölçüm Arac?, yap?s?n?n be? ana alt boyuttan olu?tu?u belirlenmi?tir. Bu alt boyutlar?n belirlenmesi, **Sosyo-Ekonomik Statü** kavram?n?n ampirik olarak Türkiye kentsel ba?lam?na uygunlu?unu test etmek amac?yla Faktör Analizi yönteminin kullan?ld???n? i?aret etmektedir. Analiz, SES yap?s?n?n farkl? bile?enlere ayr??t???n? göstermi? ve bu bile?enler ölçe?in alt boyutlar? olarak tan?mlanm??t?r.

Ölçe?in ölçtü?ü ve faktör analiziyle desteklenen be? temel alt boyut ?unlard?r:

E?itim: Bireyin ald??? e?itim seviyesi ve süresi.
Gelir: Hanenin veya bireyin ekonomik kaynaklar? ve refah düzeyi.
Meslek/??: Bireyin mesleki konumu ve i? statüsü.
Mülkiyet: Gayrimenkul gibi büyük maddi varl?klar?n sahipli?i.
Di?er Sahip Olunanlar: Ev içindeki dayan?kl? tüketim mallar? ve di?er ekonomik göstergeler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme amaçl?, çok boyutlu sosyolojik/psikometrik ölçek.

Format: Anket veya yüz yüze görü?me yoluyla uygulanan, gösterge tabanl? ölçüm arac?.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel yeti?kin popülasyon (kentsel nüfus).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Meslek ve mülkiyet boyutlar?n? içerdi?i için genellikle 18 ya? üstü).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye, Ankara kent merkezinde ya?ayan temsili örneklem.

Test Metodolojisi: 5 alt faktörlü, gösterge tabanl? ölçüm sistemi. Derecelendirme sistemi detaylar? orijinal makalede aç?klanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyo-Ekonomik Statü, SES, Ölçek Geli?tirme, Faktör Analizi, Kentsel Ara?t?rma, Sosyoloji.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: ksibel@metu.edu.tr (Sorumlu Yazar Sibel Kalayc?o?lu).

Yaz??ma Adresi: Sorumlu Yazar Sibel Kalayc?o?lu, Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu araç **2010** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve uygulamas? için izinler ve telif haklar? ile ilgili bilgi almak üzere sorumlu yazar Prof. Dr. Sibel Kalayc?o?lu ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: ksibel@metu.edu.tr.

Referanslar

Kalayc?o?lu, S., Çelik, K., Çelen, Ü., Türky?lmaz, S. (2010). Temsili Bir Örneklemde Sosyo-Ekonomik Statü (SES) Ölçüm Arac? geli?tirilmesi: Ankara kent merkezi örne?i. *Sosyoloji Ara?t?rmalar? Dergisi*, *13* (1), 183-220.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: sosyo-ekonomik-statu-ses-olcum-araci-toad.pdf.

Sosyo-Ekonomik Statü Ölçüm Arac? Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

E?itim
Gelir
Meslek/??
Mülkiyet
Di?er Sahip Olunanlar

ARABPSYCHOLOGY.COM